

er ad denne Wei, at Drifkeriet skal bekæmpes, men ved Folkets moralske Forbedring, og at det er ikke Statens Sag at forbedre Befolkningen moralisk; den skal ikke ved sin Bestatning gjøre det. Jeg vil indrømme, at det er ganske sikkert det Bedste at arbejde paa at forbedre Befolkningen, og jeg hilser med stor Sympathi alle de Bestræbelser, der ere oppe i vor Befolkning, gaaende i den Retning, og ikke mindst Totalafholdsbevægelsen. Jeg er vis paa, at det er det kraftigste Vaaben i Kampen mod Drifkeriet, men samtidig maa jeg sige, at den kan ingenlunde, efter min Mening, staa alene i denne Kamp. Først henvender den sig nemlig direkte til det enkelte Individ, som er i, hvad jeg vil kalde, en Nødstilstand, og som kun ved Totalafholdenhed kan faae Bugt med Drifkeondet, og den henvender sig væsentligt kun til dem; men jeg takker dog de mange Medlemmer, som uden at være i denne Nødstilstand dog slutte sig til Bevægelsen og derved og ved deres Exempel give Bevægelsen et ganske anderledes moralisk Præg, end den ellers vilde have. Jeg tror altsaa, at det er et udmærket Vaaben, men jeg tror, at det, at vi eller vort Folks Naturel, ere anlagte for det Heroviske; jeg tror, at Totalafholdsbevægelsen har en absolut Begrænsning; der maa andre Vaaben til i Kampen mod Drifkeriet. Jeg vil som andre Vaaben, der have været førte frem ved Lovforslag, nævne Indskrænkning af Udsalgs- og Udsjænkningsteder; det er ogsaa et udmærket Vaaben, og jeg vil til enhver Tid støtte Bestræbelserne for at fremme det. Men jeg vil atter der sige, at der er bestemte Grændser for, hvorvidt det kan række. Jeg tror ikke, at vi, som vort Folk nu er, kunne komme til et absolut Forbud, og saa have vi jo saa let til Njostederne, hvor der dog altid vil være et Udsalgssted, saa at Afgangen til at faae stærke Drifte dog altid bliver let, og man maa huske paa — det er i alt Fald min Erfaring — at det meste Drifkeri ikke foregaar paa Udsalgs- og Udsjænkningstederne, men i Hjemmene og paa Arbejdsstederne. Jeg tror derfor, at vi ikke kunne indskrænke os til et eller andet af disse Midler. Nei det Middel, som ligger i at forbyde Brændevinen, er sikkert ikke blot det mest virksomme, men sikkert heller ikke det mindst sunde og naturlige, og netop

derfor kan jeg hilse dette Lovforslag med særlig Glæde. Naar der saa siges: Lovforslaget er meget godt, men det er uretfærdigt, saa siger jeg, at jeg kan egentlig heller ikke gaa ind paa det. Der siges, at det er en Skat, der først og sidst rammer den lille Mand, og jeg har ofte hørt denne smukke Udtalelse og kender den saa godt: Den lille Mand, som ikke har Andet end den tørre Koft, han maa se at faae den til at glide ned, om ikke med Andet saa dog med en Snaps; lad os derfor holde paa den nationale Drif, Brændevinen! Jeg tror, at de Udtalelser ere farlige — det er det Mildeste, jeg kan sige. Jeg har selv nogen Erfaring i saa Henseende — ikke, fordi jeg har været nødt til det af økonomiske Grunde, men der har været Perioder i mit Liv, hvor jeg har levet halve Aar saagodtsom udelukkende af tør Koft. Jeg fik kun varm Mad om Søndagen, fordi det passede ikke med min Gjening, idet jeg gif tidlig ud om Morgenen og kom sent hjem om Aftenen. Der veed jeg af Erfaring, at jeg begyndte at tage Brændevin med, da jeg mente, at det var den mest koncentrede Drif at faae Maden ned med. Det varede dog ikke længe; thi da jeg mærkede, at disse 2-3 Snaps gjorde mig mindre dygtig til mit Arbejde, gif jeg hurtig over til at bruge kold Kaffe, hvad jeg befandt mig særdeles vel ved. Vi kunne ganske rolig troste os til, at bliver Brændevinen dyrere og Kaffe og The billigere, saa tror jeg ikke, vi gjøre den lille Mand noget Ondt. Smidlertid under jeg ham vel en begrænset Brug af Brændevinen, og jeg tror ikke, at den vil hæmmes eller vil blive ham forment, hvis dette Lovforslag gaar igennem og særlig, hvis der, som det er Regjeringens Mening, kommer Bømpelser paa andre Udgiftsomraader. Naar der dernæst kjaeles for Sapsen som en Nødvendighedsartikel, maa jeg sige, at jeg aldrig vil anerkjende Sapsen for at være en Nødvendighedsartikel, hverken for de Store eller de Smaa. Naar der siges, at denne Skat i det Hele og Store væsentlig vil komme til at hvile paa den lille Mand, saa er det overdrevent, ikke saa lidt overdrevent, og jeg tror, vi fik nogen Oplysning i saa Henseende i forrige Møde af min ærede Kollega, det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (B. Larjen), der just fortalte os — jeg fremdrager dette atter — at paa en almin-